27036 ـ كائناتتكى ھەممە نەرسىنىڭ ئاللاھقا سەجدە قىلىدىغانلىقى

سۇئال

ھەج سۈرىسى 18- ئايەتتە جانداراڭرنىڭ سەجدە قىلىدىغانلىقى كەلگەن . شۇڭا بۇ سەجدە قىلىش قانداق بولىدۇ ؟

تەپسىلى جاۋاپ

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن .

بىلىڭكى ، بۇ كائىنات ۋە ئۇنىڭدىكى بارلىق يارىتىلمىلار بولسا يا ئىختىيارى ، يا مەجبۇرىي ھالدا ئاللاھقا قۇل بولغان . شۇڭا مۇئمىن ئاللاھقا ئىختىيارى قۇللۇق (ئىبادەت) قىلىدۇ ھەمدە ئۇنىڭغا قىلغان قۇللىقىغا ئەجرىگە ئېرىشىدۇ . ھەمدە كاپىر ، گەرچە ئۇ پەرۋەردىگارىدىن ياتلاشقان ھەمدە ئۇنىڭغا قۇللۇق قىلىشنى تاشلىغان بولسىمۇ ، ئۇنىڭ جىسمىنىڭ ئاتوملىرى ۋە ئۇنىڭدىكى ھەممە نەرسە ئۇلۇغ ئاللاھقا قۇللۇق قىلىدۇ ھەمدە ئۇنىڭغا تەسبىھ ئېيتىدۇ . بىراق ئەقلىمىز ۋە چۈشىنىشىمىزنىڭ چەكلىكلىكى تۈپەيلى ، ئۇ تەسبىھىنى ئۇقالمايمىز ھەمدە ئۇنىڭ ماھىيىتىنى چۈشىنەلمەيمىز . ئاللاھ مۇنداق دېگەن : يەتتە ظاسمان ـ زئمعن ۋة ظذلاردعكع مةخلذقاتلار اللةنع صاك دةص بعلعذ، كاظعناتتعكع) قانداقلعكع نةرسة بولمعسذن، اللةنع صاك دةص مةدھعيلةيذذ يةنع اللةنعث ظذلذغلعقعنع سأزلةيذذ)، لئكعن سعلةر تئلعثلار ظوخشاش بولمعغانلعقع ظنحىن) ظذلارنعث مةدھعيسعنع ستزمةيسعلةر، اللة ھةقعقةتةن بةندعلعرعضة) ھةلعمدذر يةنع ظاسعيلعق قعلغانلارنع جازالاشقا ظالدعراص كةتمةيذذ)، تةۋبة قعلغذحعلارنع) مةغصعرةت قعلغذحعدذر .

[ئىسرا(كېچىدە سەپەر قىلىش) : 44]

دىمەكچى ، ھەربىر يارىتىلما(مەخلۇق) ئاللاھقا ئەل بولۇش ۋە ئۆزىنىڭ ئەھۋالىغا مۇناسىپ شەكىلدە ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىش ھالىتىدە تۇرىدۇ . قۇياش ، ئاي ، يۇلتۇزلار ، دەرەخلەر ۋە ھايۋانلارنىڭ ھەممىسى ئاللاھقا باش ئىگىش ۋە ئۇنىڭغا سەجدە قىلىش ھالىتىدە تۇرىدۇ ، ھەمدە ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭغا مۇۋاپىق شەكىلدە ئىبادەت قىلىدۇ . ئاللاھ مۇنداق دېگەن :

بعلمةمسةنكع، ظاسماندعكعلةر (يةنع صةرعشتعلةر)، زئمعندعكعلةر (يةنع ظعنسانلار، جعنلار ۋة زئمعندا ياشايدعغان بارلعق مةخلذقاتلار)، كىن، ظاي، يذلتذزلار، تاغلار، دةرةخلةر، ھايۋاناتلار(اللةغا بويسذنذص، اللةنعث تةسةررذص قعلعشع بويعحة ھةرعكةت قعلعذذ) ۋة نذرغذن كعشعلةر اللةغا سةجدة قعلعذذ، نذرغذن كعشعلةر (كذفرع سةۋةبلعك) ظازابقا دذحار بولدع، اللةنعث خارلعشعغا ظذحرعغان ظادةمضة ھىرمةتلعضعىحع حعقمايذذ، اللة ھةقعقةتةن خالعغعنعنع قعلعذذ (يةنع ظازاب قعلعش، رةھعم قعلعش، ظةزعز قعلعش، خار قعلعش، باي قعلعش، كةمبةغةل قعلعش اللةنعث خاھعشعدعكع ظعش بولذص، اللةغا ھئح كعشع تةظةررذز قعلالمايذذ) .

[ھەج : 18]

« ظذلار اللة ياراتقان شةيئلةرنعث سايعلعرعنعث بويسذنغان ھالدا اللةغا سةجدة قعلعش يىزعسعدعن ظوث ـ سولغا مايعل بولذص تذرغانلعقعنع كأرمعدعمذ؟48. ظاسمانلاردعكع ۋة زئمعندعكع ھايۋاناتلار، صةرعشتعلةر اللةغا سةجدة قعلعذذ،

ظذلار (اللةغا سةجدة قعلعشتعن) حوثحعلعق قعلعص باش تارتمايذ .»

[نەهىل(هەسەلھەرسى): 48-49]

ئىمام ئىبنۇ كەسىير مۇنداق دىگەن : " ئاللاھ بىزگە ئۆزىنىڭ كاتتىلىقىنى ، ھەيۋەتلىكىنى ۋە ھەممە نەرسە باش ئەگگەن زورلۇقىنى دەۋاتىدۇ . چۈنكى ھەممە نەرسە ئۇنىڭغا بويسۇنىدۇ ھەمدە ھەممە نەرسە ۋە يارىتىلمىلار ئۇنىڭ ئالدىدا ئۆزلىرىنى تۆۋەن تۇتىدۇ ، جانسىز نەرسىلەر ۋە ھايۋانلار ، ھەمدە ئىنسانلار ، جىنلار ۋە پەرىشتىلەردىن ئىبارەت مەسئۇلىيەت يۈكلەنگەنلىرى . ئاللاھ بىزگە ھەممە نەرسىدە كۆلەڭگە بارلىقىنى ، ئۇنىڭ ئوڭ ۋە سول تەرەپكە مايىل بولىدىغانلىقىنى ، يەنى ، ئەتىگەن ۋە كەچتە ، ئاللاھقا سەجدە قىلىدىغانلىقىنى خەۋەر قىلدى ." مۇجاھىد مۇنداق دىگەن : " قۇياش ئۆزىنىڭ ئەڭ يۇقۇرى نۇقتىسىدىن ئۆتكەندە ، ھەممە شەيئى ئاللاھقا سەجدە قىلىدۇ . "

ئاللاھ بارلىق شەيئىنىڭ ئۆزىگە سەجدە قىلىدىغانلىقىنى مۇقەررەرلەشتۈردى ھەمدە ئۇ ئۇلارنىڭ بىرقىسمىنىڭ قانداق سەجدە قىلىدىغانلىقىنى ، يەنى كۆلەڭگىسىنى ئوڭ ۋە سول تەرىپكە مايىل قىلىش ئارقىلىق بولىدىغانلىقىنى چۈشەندۈردى . ئۇلارنىڭ سەجدىسىنىڭ يەتتە ئەزا بىلەن بولۇشى لازىم ئەمەس . چۈنكى ئۇ مۇسۇلمانلارغا خاس . باشقا مەخلۇقاتلارنىڭ سەجدىسى بولسا ھەر بىر مەخلۇقنىڭ ئۆز ئەھۋالىغا قاراپ بولىدۇ . بۇ سەجدىنىڭ ھەقىقى مەنىدىكى سەجدە ئىكەنلىكى قۇرئان تېكىستىنىڭ ئىنىق مەنىسى بىلەن كۆرسىتىلگەن . چۈنكى ، بۇ ئايەتنى ئۇنىڭ ئاشكارا مەنىسى بويىچە چۈشەندۈرمەسلىككە كۈچكە ئىگە دەلىل يوق . شۇڭا بىز ئۇنى قوبۇل قىلىشىمىز كىرەك . يەنە قۇياش ، ئاي ، يۇلتۇزلار ، دەرەخلەر ۋە ھايۋانلارنىڭ سەجدە قىلىشى پەرىشتىلەر ۋە ئادەملەرنىڭ سەجدە قىلىشى بىلەن باغلىنىپ تىلغا ئىلىنىشى ئۇنى تەكىتلەيدۇ ، يەنى ، بارلىق شەيئىلەرنىڭ بۇ سەجدىسى ھەقىقى مەنىدىكى سەجدىلىكىنى كۆرسىتىدۇ .

ئىسلام پېشىۋاسى ئىبنۇ تەيمىيە(ئاللاھ ئۇ كىشىگە رەھىم-شەپقەت قىلسۇن) مۇنداق دەيدۇ : "سەجدە قىلىش بولسا تۆۋەنچىلىكنىڭ بىر شەكلى . شۇڭا بارلىق مەخلۇقاتلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان سەجدە بولسا يۈكسەك بويسۇنۇش ۋە تۆۋەنچىلىكنى بىلدۈرىدۇ . چۈنكى ھەر بىر يارىتىلما ئۇنىڭ كاتتىلىقىغا باش ئىگىدۇ ھەمدە ئۇنىڭ كۈچ-قۇدرىتى ئالدىدا ئۆزىنى تۆۋەن تۇتىدۇ . بۇ ھەممە نەرسە ئادەمنىڭ سەجدە قىلغىنىغا ئوخشاش ، يەتتە ئەزاسى بىلەن ، پىشانىسىنى يەرگە قويۇپ سەجدە قىلىدۇ دىگەنىنى ئۇقتۇرمايدۇ . سەجدىنىڭ بۇ تۈرى پەقەت ئادەملەرگىلا خاس . بەزى باشقا مىللەتلەر تازىم قىلىدۇ ، لىكىن سەجدە قىلمايدۇ ، ھەمدە ئۇ ئۇلارنىڭ سەجدىسى بولىدۇ . ئاللاھ مۇنداق دىگەن : ھەمدە ئىشىكتىن سەجدە قىلغان ھالدا كىرىڭلار ھەمدە : " بىزنى كەچۈرگىن! " دەڭلار . [بەقەرە(ئىنئام): 58]

دىيلىدۇكى ، بۇنىڭ مەنىسى ، ئۇنىڭدىن تازىم قىلغان ھالدا كىرىش بولۇپ ، بەزىلىرى يەھۇدىيلارغا ئوخشاش يانلىرىغا سەجدە قىلغان . سەجدە قىلىش بولسا تۈرداش ئىسىم ، بىراق مۇسۇلمانلارنىڭ سەجدە قىلىش ئۇسۇلى ھەممىگە تونۇلغان بولغاچقا ، نۇرغۇن كىشىلەر بۇ بولسا ھەرىبىر نەرسىنىڭ سەجدە قىلىش شەكلى دەپ ئويلايدۇ . "

[جامىئۇل رسالە ، 127]

ھەمدە ئۇ مۇنداق دىگەن :

" مەلۇمكى ، ھەرىبىر نەرسە ئۆزىنىڭ ئەھۋالىغا بىنائەن سەجدە قىلىدۇ ، ھەمدە بۇ مەخلۇقاتلارنىڭ سەجدىسى پىشانىلىرىنى يەرگە

قويۇش ئەمەس . "

[فەتۋالار توپلىمى ، 21 284]

بۇ سەجدە قىلىش بۇ مەخلۇقاتلارنىڭ ئاللاھقا بويسۇندىغانلىقى ۋە تۆۋەنچىلىكى ھەمدەئۇلارنىڭ ئۇنىڭ پەرۋەردىگارلىقى ، كاتتىلىقى ۋە پادىشاھلىقىغا ئەل بولغانلىقىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ .

ئىمام ئىبنۇ قەييىم مۇنداق دىگەن :

" بۇ بولسا تۆۋەنچىلىك، ئەل بولۇش ۋە باش ئىگىش سەجدىسى . چۈنكى ھەربىر نەرسە ئۇنىڭ پەرۋەردىگارلىقىغا باش ئىگىدۇ ، ئۇنىڭ كاتتىلىقى ئالدىدا ئۆزىنى تۆۋەن تۇتىدۇ ھەمدە ئۇنىڭ پادىشاھلىقىغا بويسۇنىدۇ . "

[مەدارىجۇل سالىكىين ، 1071]

شۇنىڭدەك بۇ مەخلۇقاتلارنىڭ سەجدىسى ھەقىقى سەجدە بولۇپ ، ھەر بىر مەخلۇق ئۆزىنىڭ ئەھۋالىغا يارىشا سەجدە قىلىدۇ . شۇڭا ئىنسان ئۆزىگە لايىق كېلىدىغان شەكىلدە ، ھەممىگە تونۇشلۇق شەكىلدە ، يەتتە ئەزاسى بىلەن سەجدە قىلىدۇ . قۇياش ئۆزىگە لايىق كېلىدىغان شەكىلدە سەجدە قىلىدۇ ، خۇددى ئەبۇ زەرنىڭ سەھىيە ھەدىسىدە تىلغا ئېلىنغاندەك ، ئۇ مۇنداق دىگەن : " قۇياش پاتقاندا ، پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) ئەبۇ زەرگە : سەن قۇياشنىڭ قەيەرگە كەتكەنلىكىنى بىلەمسەن؟ دىگەن . مەن :" ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ ئەلچىسى ياخشى بىلىدۇ ." دىدىم . ئۇ : « ئۇ ئەرشنىڭ(ئاللاھنىڭ تەختى) ئاستىغا سەجدە قىلغىلى كەتتى ، ئاندىن ئۇ كۆتۈرلۈشكە ئىجازەت سورايدۇ . بىراق ئۇزۇن ئۆتمەي ئۇ سەجدە قىلىدۇ ھەمدە ئۇنىڭ سەجدىسى قوبۇل بولمايدۇ ، ھەمدە ئۇ كۆتۈرلۈشكە ئىجازەت سورايدۇ ، ئۇنىڭغا ئىجازەت بىرىلمەيدۇ . ھەمدە ئۇنىڭغا : كەلگەن يېرىڭدىن قايتىپ كەل ! دىيىلدۇ ھەمدە ئۇ غەربىتىن كۆتۈرلىدۇ . بۇ بولسا ئاللاھنىڭ مۇنۇ سۆزى : كىن بةلضعلةنضةن جايعغا قاراص ستير قعلعدذ، بذ، غالعب، ھةممعنع بعلضىحع اللةنعث ظالدعنظالا بةلضعلعضةن ظعشعدذر .

[ياسىين: 38] "

[بۇخارىي نەقىل قىلغان ، 3199]

شۇڭا ئۇ ھەقىقى مەندە ، قۇياشقا لايىق شەكىلدە سەجدە قىلىدۇ . بىراق ئەرشنىڭ ئاستىدا ئاللاھقا قانداق سەجدە قىلىدۇ ؟ ئاللاھ بۇ سەجدىنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى ياخشى بىلىدۇ . ھەدىسىنىڭ ئاشكارا مەنىسى بۇسەجدىنىڭ مەنىسى نوقۇل ئاللاھنىڭ بۇيرىقىغا بويسۇنۇش ۋە ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىش ئەمەسلىكىنى ئىسپاتلايدۇ . ئەمەلىيەتتە ، ئۇ بولسا بويسۇنۇش ، تۆۋەنچىلىك قىلىش ھەمدە ھەقىقى مەندە سەجدە قىلىش ئارقىلىق ئۇنىڭغا ئەل بولۇش ، بىراق بىز ئۇنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى بىلمەيمىز . ئوخشاشلا دىيىلدۇكى ، ئاي ، دەرەخلەر ، ھايۋانلار ۋە باشقا بارلىق شەيئىلەر ئۆزىگە لايىق شەكىلدە سەجدە قىلىدۇ .

مۇئىمىنىڭ قىلىشقا تىگىشلىكى بولسا بەزى شەيئىلەرنىڭ قانداق سەجدە قىلىدىغانلىقىنى بىلمەسلىكى ئۆزىنى بۇ سەجدىگە ئىشىنىشتىن توسۇماسلىقى كېرەك ، بەلكى ئۇ ئاللاھ باشقا شەيئىلەرنىڭ ئۆزىگە سەجدە قىلىدىغانلىقى ھەققىدە ئۇنىڭغا ئېيتقانلىرىغا ئىشىنىشى كېرەك .

ھەمدە ئاللاھ ياخشى بىلىدۇ .